דת השלום

השייח׳ הפילוסוף וואחיד אלדין ח׳אן

(עברית: עוז יונה)

השאלה הגדולה של כולם היא: כיצד ניתן לפתור את בעיית הטרור? מחד גיסא, מנסים השלטונות לרסן את איום הטרור באמצעות פעולה משפטית; ומצד שני, אנשים רפורמיים מנסים לבלום אותו על ידי גינוי. יחד עם זאת, שתי השיטות הללו, מוכיחות שהן ככל הנראה לא כל כך יעילות. אז מהו הפתרון.

בעיית הטרור מתבססת על אידאולוגיה, ואי אפשר להיאבק בה או להמית אותה באמצעות פעולה משפטית או על ידי גינוי גרידא. עלינו לפתח אידאולוגיה נגדית כדי להתגבר עליה. אלימות מתחילה מהנפש, לפיכך יש לעקור אותה מהנפש. כך זה מגיע ישירות אל סיבת השורש של הטרור.

לכן, כדי לנטרל את הסיבה הראשונית, עלינו ליזום את המאמצים שלנו על ידי התייצבות בנקודת ההתחלה הנכונה. כך נוכל להנדס מחדש את תודעת האנשים, על ידי הנעתם מתרבות האלימות, וקירובם אל תרבות השלום.

הבה נבחן שתי דוגמאות מקבילות בהיסטוריה. האחת קשורה למערכה האמריקנית נגד רוסיה הקומוניסטית, והשני מתייחס למערכה האמריקאית נגד עיראק בראשות סדאם חוסיין. גם רוסיה הקומוניסטית וגם עיראק הוכרזו כאויביה של ארה״ב, אך בעוד אמריקה הצליחה לבלום את הסכנה של רוסיה הקומוניסטית, היא לא הצליחה להתמודד עם עיראק. הסיבה לכך היתה שאמריקה עמדה באתגר הרוסי ברמה האידאולוגית, תוך שהיא בוחרת בפעולה צבאית נגד עיראק.

מספר רב של מוסלמים, בעיקר רבים בקרב בני הנוער, הפכו אובססיביים לאידאולוגיה הזאת ומנסים להקים את השלטון הפוליטי של האסלאם, וחושבים שזהו כרטיסם לגן עדן. כיוון שלא הצליחו להשיג מטרה זו של כינון שלטון אסלאמי בדרכי שלום, הם החלו לנקוט בפיגועי התאבדות. הרעיון שלהם הוא שאם הם לא יוכלו לחסל את השלטון הלא-מוסלמי, אז הם ינסו לפחות לערער אותו ולסלול את הדרך לשלטון ה״אסלאמי״.

לאחר למידת האסלאם על ידי התייחסות למקורות המקוריים שלו הקוראן והחדית׳, ניתן לומר בוודאות שהפרשנות הפוליטית של האסלאם היא חידוש, ושהאסלאם האמתי, כדרכו של הנביא מוחמד וחסידיו הראשונים, מבוסס על שלום, חמלה וסובלנות.

אנשים רואים בשלום את הדבר הטוב ביותר בעולם. עם זאת, השלום אינו שולט בעולם כיום. הסיבה לכך היא שאנשים בעולם מתנהגים באופן לא סובלני ונוקטים במעשי אלימות, ואומרים: ״תנו לנו צדק, והשלום יתרחש״. אך כשאנשים, המבקשים כביכול צדק, מתדרדרים לאלימות, השלום לא יכול לנצח. השלום תמיד רצוי לשמו, וכל מצב רצוי אחר תמיד מגיע לאחר השלום, לא

יחד איתו. אז, את העיקרון שיש ליישם, כאשר השלום הוא המצב הרצוי, הוא: "יש להתעלם מהבעיות, ולנצל את ההזדמנויות."

ברגע שאנשים הופכים לסובלניים ורודפים אחר השלום למען שמו, מה שקורה זה שאפשרויות חדשות נפתחות. נוצרים תנאים נוחים המאפשרים לאנשים לשאוף לאידיאלים שלהם, ובסופו של דבר להגיע לצדק ולסוגיות קונסטרוקטיביות אחרות. זה קורה בגלל חוק הטבע. כאשר הפרט נמנע מלהפוך עניין שנוי במחלוקת לדבר מהותי, זה מעורר חשיבה רצינית. חשיבה לא רגשית זו מסייעת לו להבין שאם הוא היה יוצא מנקודת המחלוקת הוא היה מוצא את כל השבילים האחרים פתוחים לפניו.

אידאולוגיה זו של שלום יכולה להתנגד לאידאולוגיה של אלימות, והיא מבוססת על המקורות האותנטיים של האסלאם. הנביא מוחמד מספק דוגמה היסטורית ברורה לכך בשיטתו לנהל משא ומתן, עם הסכם השלום של חודייביה. בהזדמנות זו הוא הביא את הדברים לסיום מוצלח על ידי כך שבאופן חד צדדי הוא קיבל את כל התנאים של מתנגדיו. בהסכם השלום הזה, הנביא לא זכה, ככל הנראה, לצדק או לזכויותיו. אבל מה שהיה למעשה הסכם של עשר שנים ללא מלחמה נתן לנביא הזדמנות לעבוד ללא הפרעה על תכנית בונה אשר הייתה אחרת היה בלתי אפשרית. באמצעות תכנית שלווה לא פוליטית זו, הנביא וחבריו הצליחו לבסס את עצמם בצורה יסודית כל כך עד שלא היה להם כל צורך לנהל מלחמה; הם יכלו להשתלט על מכה בדרכי שלום.

מדוגמה זו של הנביא, אנו יכולים להבין כי אין לאלימות מקום באסלאם. האידאולוגיה של האסלאם מבטלת כל הצדקה לטרור. האסלאם היא דת של שלום, והשיטה האסלאמית היא שיטה של שלום. באמצעות האידאולוגיה של השלום, מוחו של כל אדם יכול להיות מעוצב מחדש, הרחק מהתרבות של האלימות, וקרוב יותר לתרבות השלום.

מקור

Maulana Wahiduddin Khan, **Religion of peace**, Times of India, 12th December 2008